

KONVENCIJA (Br. 48) O OČUVANJU PRAVA RADNIKA-MIGRANATA IZ OSIGURANJA ZA SLUČAJ IZNEMOGLOSTI, STAROSTI I SMRTI, iz 1935

DEO I. USPOSTAVLJANJE MEĐUNARODNOG SISTEMA

Član 1

- 1) Ovim se između Članica Međunarodne organizacije rada ustanovljava sistem za održavanje stečenih prava ili prava koja su u toku sticanja kod institucija za osiguranje za slučaj obavezne invalidnosti, starosti i smrti (u daljem tekstu osiguravajuće ustanove).
- 2) Tamo gde se u delovima II, III, IV i V ove Konvencije pominju Članice taj izraz odnosi se samo na Članice Međunarodne organizacije rada koje su vezane ovom Konvencijom.

DEO. II OČUVANJE PRAVA KOJA SU U TOKU STICANJA

Član 2

1. Koje se odnosi na lica bez obzira na njihovu nacionalnost, koja su bila osigurana kod osiguravajućih ustanova u dve ili više Članica, sabiraju se periodi osiguranja kod svake ustanove prema sledećim pravilima.

1. Periodi osiguranja koja su lica uživala kod osiguravajućih ustanova u dve ili više zemalja Članica, bez obzira na njihovu nacionalnost, sabira se prema sledećim pravilima.

2. Što se tiče održavanja prava koja su u toku sticanja sabiraju se:

- a) periodi uplaćivanja doprinosa;
- b) periodi za koje se ne uplaćuje doprinos ali u toku kojih se očuvavaju prava u skladu sa zakonima i uredbama prema kojima su periodi protekli.
- c) periodi isplaćivanja novčane nadoknade iz osiguravajućeg sistema za slučaj invalidnosti i starosti druge Članice; i
- d) periodi isplaćivanja novčane naknade iz nekog drugog sistema socijalne zaštite druge Članice, ukoliko bi odgovarajuća (korespondentna) nadoknada, prema zakonima i uredbama koja regulišu funkcionisanje ustanove koja sabira vreme, očuvala prava koja su u toku sticanja.

3. Ukoliko je potrebno

- (i) utvrditi da li su ispunjeni neki od uslova za kvalifikacioni rok (najmanji rok kojim se osiguranje dobija) ili za broj doprinosa zakonom propisanih za sticanje prava na posebne mogućnosti (zagarantovani minimumi);
- (ii) povraćaj prava;

(iii) pravo na dobrovoljno osiguranje, i

(iv) pravo na lečenje i lekarsku negu;

sabiraju se:

(a) periodi uplaćivanja doprinosa;

(b) periodi za koje se ne uplaćuje, ali koji se računaju za potrebe utvrđivanja kvalifikacionog perioda kako u skladu sa zakonima i uredbama prema kojima su ti periodi protekli tako i u skladu sa zakonima i uredbama kojima se reguliše funkcionisanje institucija koje vrše sabiranje.

4. Pod uslovom da, tamo gde prema zakonima i uredbama Članice samo periodi provedeni na zanimanju pokriveni nekim posebnim sistemom treba da se uzmu u obzir kako bi se utvrdilo da li podnositelj zahteva ima pravo na neke mogućnosti, periodi koji se sabiraju za potrebe iznesene u paragrafima 2 i 3 odnose se samo na periode koje su protekli u okviru odgovarajućih (korespondentnih) posebnih sistema osiguranja drugih Članica ili ako se radi o Članici bez posebnih sistema osiguranja za dotično zanimanje, na periode koji su protekli u tom zanimanju za sistem osiguranja koji se u tom slučaju primenjuje.

5. Periodi uplaćivanja doprinosa i periodi ovome izjednačeni i ispunjeni jednovremeno kod ustanova dveju ili više Članica, računa se samo jedanput pri sabiranju.

Član 3

1. Svaka osiguravajuća ustanova prema kojoj molilac ispunjava uslove za dodeljivanje potpore, obračunava iznos potpore po zakonodavstvu koje važi za nju, vodeći računa o ukupnom vremenu osiguranja.

2. Potpore ili delovi potpora koji zavise od vremena provedenog u osiguranju i koje su utvrđene isključivo u vezi sa vremenom ispunjenim po zakonodavstvu one ustanove koja je dužnik, ne smanjuju se.

3. Potpore ili delovi potpora koje su utvrđene nezavisno od vremena provedenog u osiguranju i koje se sastoje od jedne fiksne sume ili procenta nadoknade koja se uzima u obzir za svrhe osiguranja ili u višestrukoj prosečnoj uplati prinosa, mogu da budu smanjene srazmerno trajanju vremena koje ulazi u račun pri obračunavanju potpora po zakonodavstvu ustanove koja je dužnik, u vezi sa ukupnim trajanjem vremena koje ulazi u račun za obračunavanje potpora po zakonodavstvima svih zainteresovanih ustanova.

4. Odredbe tač. 2 i 3. primenjuju se i na pomoći povećanja ili delove penzija koje se plaćaju ili delova penzija koje se plaćaju iz javnih sredstava.

5. Raspodela troškova za lečenje i lekarsku negu nije uređena ovom Konvencijom.

Član 4

Kada ispunjeno vreme osiguranja kod ustanova osiguranja jedne Članice ne dostigne ukupno 26 nedelja plaćanja doprinosa, ono ne mora da daje pravo na potpore od strane ustanove ili više ustanova kod kojih je ispunjeno. Vreme koje ne daje pravo na potporu ne povlači smanjenje u smislu čl.3. tač. 3, od strane i jedne od zainteresovanih ustanova.

Član 5

Članice, može u nedostatku ove Konvencije, da polaže pravo samo na vreme ispunjeno kod jedne iste ustanove na potporu veću od ukupnih potpora koje proističu primenom čl. 3, on ima pravo od strane ove ustanove na jedan dodatak koji odgovara razlici.

2. Kad jedan dodatak duguje više ustanova, uživatelj ima pravo na najveći dodatak i teret ovog dodatka se deli 1. Ako uživatelj koji ima pravo na primanje potpore kod ustanova osiguranja od strane najmanje dve između ustanova, srazmerno dodatku koji svaka od njih treba da pruži.

Član 6

Sporazumom između zainteresovanih Članica može se predvideti:

- a) način obračunavanja potpora koje se razlikuje od postavljenog pravila u čl. 3 ali koji daje rezultat koji ukupno odgorara najmanje onome koji bi bio postignut primenom dotičnog člana, pod uslovom da se garantuje u svakom slučaju ukupna potpora koja odgovara najvećoj potpori koja bi proisticala iz samog vremena ispunjenog kod jedne iste ustanove osiguranja;
- b) pravo za ustanovu osiguranja jedne od Članica, da se oslobodid prema osiguraniku i njegovim pravnim uživaocima, plaćanjem ustanovi druge Članice kome osiguranik ubuduće pripada, kapitala koji predstavlja pravo u toku sticanja u trenutku odlaska osiguranika pod uslovom da ova poslednja ustanova osiguranja na to pristane, i da se obavezuje da upotrebi kapital na pokriće prava;
- c) ograničenje ukupnih potpora koje pružaju ustanove za osiguranje Članica, na iznos potpore koja bi se dugovala na osnovu celokupnog vremena koje ulazi u račun od strane ustanove čije je zakonodavstvo najpovoljnije.

Član 7

Molilac može da podnese svoj zahtev za primanje potpore samo jednoj ustanovi osiguranja kojoj je pripadao. Ova poslednja dostavlja taj zahtev ostalim ustanovama koje su u njemu označene.

Član 8

Ustanova osiguranja, kojoj je podnet zahtev za potporu usvaja kod pretvaranja suma izrađenih u moneti jedne druge Članice, odnos koji postoji između dvaju moneta na prvi dan kalendarskog tromesečja, u toku koga je zahtev podnet na glavnoj berzi Članice u čijoj je moneti suma izražena. Međutim, sporazumom između zainteresovanih Članica može da bude predviđen i jedan drugi način preračunavanja.

Član 9

Svaka Članica ne mora da primeni odredbe ovog odeljka ove Konvencije u svojim odnosima sa Članicom čije zakonodavstvo obezbeđuje rizik zbog koga je potpora zatražena.

DEO III. OČUVANJE STEČENIH PRAVA

Član 10

1. Lica koja su bila osigurana kod ustanova osiguranja, jedne od Članica, kao i njihovi pravni uživaoci, uživaju u potpunosti potpore stečene po tom osiguranju:
 - a) ako borave na teritoriji jedne Članice, bez obzira na njihovu nacionalnost;
 - b) ako su priadnici jedne Članice, bez obzira na njihovo mesto boravka;
2. Međutim, dodaci, povećanja ili delovi penzija koji se plaćaju iz javnih sredstava ne moraju se isplaćivati kada su u pitanju lica koja nisu pripadnici jedne Članice.
- 3) Isto tako, za vreme od pet godina počev od prvobitnog stupanja na snagu ove Konvencije, svaka Članica može da rezerviše plaćanje pomoći povećanja ili delova penzija, koji se plaćaju iz javnih sredstava za pripadnike Članica sa kojima bi to bilo ugovoreno naknadnim sporazumom.

Član 11

1. Ne mogu se otkupiti isplatom jedne sume koja je niža od njihovog osnovnog kapitala penzije čije je uživanje očuvano primenom člana 10.
2. Međutim, ustanova osiguranja koja je dužnik može da otkupi isplaćivanjem sume, određene po zakonodavstvu koje za nju važi, penzije čiji je mesečni iznos neznatan. Isplaćena suma ne može biti smanjena usled oboravka u inostranstvu.

Član 12

1. Odredbe o smanjivanju, ili mirovanju, koje su predviđene u zakonodavstvu jedne Članice, u slučaju kumulacije sa primanjima potpora iz socijalnog osiguranja, ili usled obavljanja jednog zaposleja koje nameće obavezu osiguranja, važe i za uživaoce ove Konvencije čak i kad su u pitanju primanja potpore stečena po osiguranju.
2. Međutim, odredbe o smanjivanju ili mirovanju predviđene u slučaju kumuliranja uživanja potpore koje se daju usled jednog istog rizike, ne primenjuju se na potpore stečene saobrazno drugom odeljku ove Konvencije.

Član 13

Ustanova osiguranja koja je dužnik za davanje potpore, može se pri primeni ove Konvencije osloboditi svoje obaveze u moneti svoje zemlje prema uživaocima istih.

DEO IV. MEĐUSOBNA ADMINISTRATIVNA POMOĆ

Član 14

1. Vlasti kao i ustanove osiguranja Članica pružaju jedna drugoj uzajamne usluge u istoj meri kao što to čine kod primene njihovog sopstvenog zakonodavstva o socijalnom osiguranju. One naročito na zahtev ustanova svake Članice pristupaju proveravanjima i naketama kao i lekarskim

pregledima potrebnim za utvrđivanje da li uživaoci potpora na teret ove ustanove ispunjavaju uslove koji im na to daju pravo.

2. Sve dotle dok zainteresovane Članice ne ugovore drugačije troškove za međusobnu pomoć koji treba da se nadoknade, određuju se po tarifi ustanove ili vlasti koja je pružila svoje usluge; u nedostatku tarife ispačuju se samo efektivni troškovi.

Član 15

Oslobođenje od taksa, koje predviđa zakonodavstvo jedne Članice, za dokumenta koja se podnose vlastima ili ustanovama osiguranja, odnosi se na odgovarajuća dokumenta koja se podnose pri primeni ove Konvencije vlastima ili ustabivana osiguranja svake Članice.

Član 16

Sa pristankom nadležnih centralnih vlasti zainteresovanih Članica, za dokumenta koja se podnose vlastima ili ustanovama osiguranja, odnosi se i na odgovarajuća dokumenta koja se podnose pri primeni ove Konvencije vlastima ili ustanovama osiguranja svake Članice.

DEO V. POSLEDICE MEĐUNARODNOG UREĐENJA

Član 17

Svaki član koji na dan svoje ratifikacije ove Konvencije ne bude zaveo jedan od niže navedenih uređenja, obavezuje se da uvede u toku od 12 meseci posle ratifikacije:

- a) bilo jedno obavezno osiguranje koje daje pravo na penziju po navršetku najviše 65 godina starosti, za najveći deo osoblja industrijskih i trgovačkih preduzeća;
- b) bilo jedno obavezno osiguranje protiv rizika invalidnosti, starosti i smrti, za znatan deo zaposlenog osoblja u industrijskim i trgovačkim preduzećima;

Član 18

1. Svaka Članica izjednačuje pripadnike svaku drugu Članicu sa svojim građanima kako u pogledu obaveze tako u pogledu uživanja potpora iz osiguranja, uključivši ovde i pomoć povećanja ili delove penzija, koji se plaćaju iz javnih sredstava.

2. Međutim, svaka Članica može da rezerviše za svoje građane uživanje pomoći, povećanja ili delova penzija koji se plaćaju na teret javnih sredstava i koji se daju isključivo osiguranicim koji su prešli izvesno doba starosti u trenutku stupanja na snagu zakonodavstva o obaveznom osiguranju.

Član 19

Članice mogu da odstupe od ove Konvencije putem naročitog ugovora, bez povrede prava i obaveza Članica koje nisu vezane tim ugovorom i pod uslovima da uredi na jedan pozitivan način očuvanje prava koja su u toku sticanja kao i stečena prava, i to pod uslovima, ukupno uzev, najmanje toliko povoljnim kao što su oni predviđeni ovom konvencijom.

Član 20

1. Radi ukazivanja pomoći Članicama pri primenjivanju ove konvencije, obrazovana je u Međunarodnom birou rada komisija, sastavljena od po jednog delegata za svaku Članicu, kao i od tri lica, koja će imenovati predstavnici vlada, poslodavaca i radnika u Administrativnom savetu Međunarodnog biroa rada. Komisija donosi svoj pravilnik.
2. Na traženje jednog ili više zainteresovanih Članica, komisija, nadahnutu načelima i ciljevima ove konvencije, preporučuje način njene primene.

Član 21

1. Penzije, nelikvidirane ili obustavljene pre stupanja na snagu ove konvencije, usled boravka zainteresovanih u inostranstvu likvidiraće se, odnosno isplata takvih penzija produžiće se primenom ove konvencije, i to od dana njenog stupanja na snagu u pogledu zainteresovanog Člana.
2. Pri primeni ove konvencije vodie se računa o vremenu osiguranja pre njegovog stupanja na snagu, ako bi se o ovom vremenu vodilo računa u slučaju da je ova konvencija bila stupila na snagu u toku njegovog ispunjenja.
3. Prava likvidirana pre stupanja na snagu ove konvencije revidiraće se na traženje zainteresovanih, sem ako prava ni na kakvu isplatu za unatrag ili na isplatu zaostataka za vreme stupanja na snagu ove konvencije u pogledu zainteresovane Članice.